

**ACORD 95/2021, de 15 de desembre, del Ple
del Consell de l'Audiovisual de Catalunya**

**D'aprovació de l'Informe 150/2021, de 9 de desembre, de l'Àrea de Continguts,
Presència de continguts a TikTok que perpetuen la transmissió d'actituds i valors
masclistes**

L'article 10 de la Llei 2/2000, de 4 de maig, del Consell de l'Audiovisual de Catalunya (CAC), disposa que el Consell té atribuïdes les funcions, entre d'altres, de vetllar per la protecció de la infància i l'adolescència davant els continguts audiovisuals.

El Consell de l'Audiovisual de Catalunya (CAC) analitza, des de diferents perspectives, l'elaboració a través dels continguts audiovisuals de discursos que reforcen la perpetuació dels estereotips de gènere. Elabora informes sobre la presència i la representació de les dones en els continguts audiovisuals. Així mateix, analitza el tractament de la violència masclista tant en els mitjans tradicionals com a través de material audiovisual que es difon per les xarxes. També ha estudiat com el fenomen de la desinformació incideix en la construcció d'un argumentari contrari a la igualtat i com les xarxes socials i les plataformes d'intercanvi de vídeos són marcs que afavoreixen la difusió d'una visió sexualitzada de nenes i joves.

Segons dades de l'EGM (2a onada 2021), l'índex de penetració d'internet entre la població d'entre 14 i 19 anys és del 98,1, davant el 71,7 de la televisió lineal i el 43,2 de la ràdio.

D'altra banda, el darrer informe presentat per l'ONG Save the Children (octubre de 2021) alerta que la violència masclista es normalitza entre parelles adolescents i es repeteixen patrons i rols sexistes en les seves relacions.

Així mateix, l'informe redactat per RODRÍGUEZ, E., CALDERÓN, D., KURIC, S. i SANMARTÍN, A. (2021) *Barómetro Juventud y Género 2021. Ideas, representaciones y experiencias en una realidad social compleja*, publicat a Madrid pel Centro Reina Sofía sobre Adolescencia y Juventud (Fad), afirma que "El grado de acuerdo en torno a las afirmaciones sobre violencia de genero ha tenido una evolución muy preocupante entre 2019 y 2021. La percepción de que la violencia de género es un problema social muy grave ha pasado de 72,4% al 74,2% para ellas, pero se ha reducido del 54,2% al 50,4% para ellos. Además, las categorías que niegan o limitan su importancia han experimentado un significativo crecimiento, especialmente entre los hombres (un 20,9% señala que no existe la violencia de género, +8 pts)."

És en aquest context, i seguint la línia de treball del Consell a la qual s'ha fet referència, que s'emmarca l'Informe 150/2021, de 9 de desembre, de l'Àrea de Continguts, *Presència de continguts a TikTok que perpetuen la transmissió d'actituds i valors masclistes*.

Segons diversos estudis, TikTok és una de les xarxes socials més populars entre el públic adolescent i jove, i té una gran capacitat de viralització dels continguts que s'hi publiquen.

Si bé és cert que en l'àmbit de la sensibilització contra la violència masclista la xarxa ha dut a terme accions encaminades a afavorir les bones pràctiques, també ho és que és un mitjà a través del qual algunes persones usuàries difonen valors i actituds que normalitzen el masclisme i la violència masclista. Una situació que s'agreuja si es pren en consideració que majoritàriament es difon entre un públic que està en procés de formació.

En l'informe *Presència de continguts a TikTok que perpetuen la transmissió d'actituds i valors masclistes* s'han seleccionat 15 vídeos difosos a través de la xarxa social esmentada, que en conjunt sumen prop de 77 milions de visualitzacions i més de 10 milions d'interaccions positives.

La majoria dels vídeos analitzats ofereixen una imatge objectualitzada i sexualitzada de les dones; en molts d'aquests vídeos aquesta caracterització s'acompanya de la transmissió de missatges vexatoris i de menysteniment; en alguns casos, vehiculen un missatge explícit de superioritat masculina en posar de manifest una percepció de la dona com a propietat de l'home, i en una part dels vídeos, a partir de les lletres de les cançons que configuren l'àudio, es transmet un model sexoafectiu basat en la dominació masculina i que normalitza la violència masclista.

Els vídeos detectats no només registren visualitzacions molt elevades, sinó que el mateix missatge masclista es reproduïx i es replica de manera massiva tant dins la xarxa social com a la resta de plataformes.

Per tot el que s'ha exposat, el Ple del Consell de l'Audiovisual de Catalunya adopta, per 2 vots a favor i 1 abstenció, el següent

ACORD

1. Aprovar l'Informe 150/2021, *Presència de continguts a TikTok que perpetuen la transmissió d'actituds i valors masclistes*, el qual s'incorpora com a annex i part integrant d'aquest acord.
2. Trametre l'acord i l'informe als membres de Mesa del Parlament de Catalunya, a la Comissió de Control de l'Actuació de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuels (CCMA), a la Comissió d'Igualtat i Feminismes, Departament d'Igualtat i Feminismes, a l'Institut Català de les Dones, a l'Observatori de la Igualtat de Gènere, i a Tiktok.

Barcelona, 15 de desembre de 2021

Roger Loppacher i Crehuet
President

Daniel Sirera Bellés
Conseller secretari

INFORME 150/2021

Àrea de Continguts

Barcelona, 9 de desembre de 2021

**Presència de continguts a TikTok que
perpetuen la transmissió d'actituds
i valors masclistes**

ÍNDEX

1. Objectiu de l'informe.....	3
2. La xarxa social TikTok.....	3
3. Mostra i metodologia	4
4. Dades generals	5
5. Continguts detectats.....	6
6. Anàlisi de la presència de continguts.....	8

1. Objectiu de l'informe

L'objectiu d'aquest informe és analitzar la presència de continguts a la xarxa social TikTok protagonitzats per adolescents o joves que reflecteixin o reproduïxin actituds i valors masclistes.

2. La xarxa social TikTok

TikTok és una xarxa social que s'ofereix com a aplicació per a dispositius mòbils que permet crear i compartir vídeos de durada curta als quals es poden aplicar efectes especials i filtres diversos, i afegir un àudio o fons musical d'entre un repertori ampli. La plataforma també disposa d'una versió per a dispositiu PC.

Els continguts publicats a TikTok estan orientats principalment a l'entreteniment, amb un predomini dels de caire musical, humorístic i dels que inclouen reptes, on destaquen les coreografies i les sincronies de llavis en què se simula cantar o parlar.

La xarxa social inclou diverses funcions que faciliten la interacció, com la possibilitat de disposar de persones seguidores, de rebre *likes* (*m'agrada*), així com de fer comentaris i d'enviar missatges directes. A més, els vídeos es poden acompanyar d'una descripció textual, que apareix integrada en els continguts, i on es permet l'etiquetat a través de *hashtags*.

També disposa de funcionalitats per generar nous vídeos a partir de continguts publicats per altres persones usuàries –els duets, amb un format de pantalla dividida, o els de reacció, en què el nou contingut apareix superposat a l'original– i permet compartir els continguts generats de manera senzilla mitjançant altres xarxes socials.

Segons diversos estudis, TikTok és una de les xarxes socials més populars entre el públic adolescent i jove. Així, el 41% de les persones usuàries de TikTok a Espanya tenen entre 16 i 24 anys (sense comptabilitzar els que tenen menys de 16 anys)¹ i és una de les xarxes socials més utilitzades entre els infants de 4 a 15 anys (el 37,7% dels infants d'aquesta franja d'edat en serien usuaris).²

¹ *Ditrendia Mobile en España y el Mundo 2020.*

² *Quostodio 2020 annual report on children's digital habits: Connected Moret han Ever.*

3. Mostra i metodologia

S'analitzen els vídeos publicats en perfils de TikTok que compleixen els criteris següents:

- Registren un nombre elevat de persones seguidores (superior a les 250.000).
- Estan protagonitzats per adolescents o joves.
- La llengua d'expressió utilitzada majoritàriament és el català o el castellà.
- Reflecteixen o reproduïxen estereotips sexistes que perpetuen la desigualtat entre dones i homes.

Amb l'objectiu de diversificar els continguts analitzats, s'analitza un màxim de dos vídeos per perfil.

4. Dades generals

S'han seleccionat 15 vídeos de TikTok difosos en els perfils que compleixen les condicions establertes a la metodologia, que en conjunt sumen **prop de 77 milions de visualitzacions i més de 10 milions d'interaccions positives (m'agrada)**.³

Quadre 1. Dades generals dels vídeos de TikTok analitzats (dades actualitzades en data 18/11/21)

Dades d'audiència dels perfils		Dades dels vídeos analitzats		
Perfil	Persones seguidores	Número de vídeo	Visualitzacions	Interaccions positives (m'agrada)
Perfil 1	6.600.000	Vídeo 1	3.700.000	323.300
Perfil 2	1.500.000	Vídeo 2	1.800.000	145.500
		Vídeo 3	508.100	50.400
Perfil 3	263.600	Vídeo 4	463.200	58.400
Perfil 4	5.300.000	Vídeo 5	1.100.000	142.600
Perfil 5	3.400.000	Vídeo 6	2.300.000	397.900
Perfil 6	1.100.000	Vídeo 7	532.500	38.200
Perfil 7	27.500.000	Vídeo 8	8.200.000	1.500.000
Perfil 8	452.100	Vídeo 9	1.900.000	167.700
		Vídeo 10	806.300	79.600
Perfil 9	15.000.000	Vídeo 11	5.000.000	980.000
		Vídeo 12	9.700.000	1.300.000
Perfil 10	23.700.000	Vídeo 13	35.800.000	4.100.000
Perfil 11	15.300.000	Vídeo 14	3.700.000	808.800
Perfil 12	25.700.000	Vídeo 15	1.400.000	198.300
Total	125.815.700		76.910.100	10.290.700

³ Font: TikTok.

5. Continguts detectats

Quadre 2. Vídeos amb presència de continguts que perpetuen la transmissió d'actituds i valors masclistes (dades actualitzades en data 18/11/21)

Núm.	Perfil	Text que acompanya el vídeo	Data de publicació	Durada	Visualitzacions	Descripció
1	Perfil 1	Ya sabes eh [nom perfil] que yo te vea JAJAJA 😊	04/10/21	00:00:06	3.700.000	Vídeo coprotagonitzat per la <i>tiktoker</i> titular del perfil i un altre noi. La jove fa una sincronia de llavis a partir d'un àudio en què afirma que les mans del jove serveixen per tocar-la i no per fer "m'agrada" i seguir altres dones a les xarxes.
2	Perfil 2	Responder a [nom perfil] 😊😊😊😊 IG: [nom perfil] y [nom perfil] ❤️	13/05/21	00:00:17	1.800.000	Una noia i un jove es troben en un espai interior. La <i>tiktoker</i> verbalitza que una persona seguidora ha enviat un comentari on la qualifica de "bombó" i opina que el jove se l'hauria de "menjar".
3		Ya tenéis vídeo de YT con este disfraz!!! 👉tenéis el link en bio! IG: [nom perfil] y [nom perfil]	15/05/21	00:00:08	508.100	La <i>tiktoker</i> apareix vestida de conilleta de Playboy i balla al ritme de la música que sona de fons. Un jove l'observa des del darrere mentre menja alguna cosa i, en veure-la, s'ennuega.
4	Perfil 3	Solo hace falta verle la cara...[nom perfil]	18/08/21	00:00:07	463.200	El vídeo mostra un primer pla del rostre d'una <i>tiktoker</i> que es troba estirada al llit. Tot seguit es mostra com un jove, titular del perfil, es troba al seu costat i somriu mirant a càmera. En un text que apareix sobreimprès en la part superior el jove es vanta de satisfer-la sexualment.
5	Perfil 4	👉 insta [nom perfil] 👉	25/08/21	00:00:09	1.100.000	Una jove s'enregistra mentre fa una sincronia de llavis on simula cantar la cançó que sona de fons, de contingut sexual i amb expressions vexatòries envers les dones. La <i>tiktoker</i> interpreta amb gestos la cançó.
6	Perfil 5	Nos falta c□ [nom perfil] [nom perfil]	24/09/21	00:00:15	2.300.000	Tres <i>tiktokers</i> fan una sincronia de llavis on simulen cantar la cançó que sona de fons. Les banderes del país d'origen dels joves apareixen sobreimpreses sobre els seus caps en referència a la lletra de la cançó que interpreten, que vincula la nacionalitat de les dones amb diferents comportaments sexuals.
7	Perfil 6	Responder a [nom perfil] necesitamos VAR □□	10/10/21	00:00:07	532.500	Una noia que es troba d'esquena pedaleja sobre una bicicleta estàtica en un espai exterior i la càmera es focalitza en zones erògenes. Un jove entra en el pla taral-lejant una cançó i simula tocar-la.

Núm.	Perfil	Text que acompanya el vídeo	Data de publicació	Durada	Visualitzacions	Descripció
8	Perfil 7	capisci 🤔	04/07/21	00:00:09	8.200.000	Un jove es troba en un espai interior i s'enregistra parlant a càmera. El missatge que verbalitza, que també apareix sobreimprès en pantalla, insta l'audiència a demostrar la possessió de les dones davant altres homes.
9	Perfil 8	[nom perfil]	15/08/21	00:00:47	1.900.000	Un jove fa un discurs en què s'adreça a una <i>tiktoker</i> . Segons afirma, considera que la jove se sent atreta per ell i la convida a mantenir relacions sexuals perquè la troba atractiva físicament. Al llarg del seu discurs fa servir diverses expressions vexatòries envers la jove.
10		#dúo con [nom perfil] grandes cazadores	13/08/21	00:00:18	806.300	Vídeo en què la pantalla apareix dividida en dos. A la part esquerra, el <i>tiktoker</i> que administra el perfil interpreta amb gestos una cançó en què narra com selecciona les dones a les discoteques per mantenir-hi relacions sexuals i on s'hi refereix de forma despectiva. Simultàniament, a la part dreta de la pantalla sis adolescents imiten els moviments del jove.
11	Perfil 9	Oyeee oyeeeeee 😊	28/01/21	00:00:10	5.000.000	El jove que protagonitza el perfil es troba en un espai interior. A la part superior de la pantalla apareix sobreimprès un text que presenta el que succeeix quan l'amiga de la noia que li agrada al <i>tiktoker</i> li busca "amo" (parella). Com a resposta, el jove interpreta un àudio en què manifesta, de manera irada, que la noia que li agrada és seva.
12		Oupppps [nom perfil]	17/06/20	00:00:15	9.700.000	El jove titular del perfil i un segon <i>tiktoker</i> fan una coreografia d'una cançó on la veu masculina que la interpreta es refereix a una dona exclusivament en termes sexuals i dels seus atributs físics.
13	Perfil 10	¿Así era? ☐	23/09/21	00:00:15	35.800.000	Un jove fa una coreografia al ritme de la música que sona de fons, una cançó interpretada per una veu masculina amb al·lusions a zones erògenes de les dones i que fa una comparació entre dones i animals.
14	Perfil 11	mi cara del final...	17/07/20	00:00:15	3.700.000	El <i>tiktoker</i> fa una sincronia de llavis a partir de la cançó que sona de fons, que vincula la violència envers una dona i l'ús d'armes de foc. El jove balla i interpreta gestualment la lletra de la cançó i simula disparar una pistola.
15	Perfil 12	#humor	18/08/21	00:00:10	1.400.000	Un jove mira a càmera mentre se sobreprimeix un text amb pretesa intenció humorística on fa referència a una jove sense identificar amb la qual, segons afirma, sempre que es troba manté relacions sexuals.

6. Anàlisi de la presència de continguts

La majoria dels vídeos analitzats (93,3%), que sumen prop de 72 milions de visualitzacions, ofereixen una imatge objectualitzada i sexualitzada de les dones.

Així, alguns perfils centren els continguts que difonen en l'exhibició del cos d'una figura femenina com a objecte de desig que adopta actituds de submissió envers els homes. És el cas d'un dels exemples en què un jove simula tocar les natges d'una noia que es troba fent esport en un espai públic i ho equipara amb una jugada dubtosa en el futbol:

Noi: "Necesitamos VAR. No ha habido contacto."

(Vídeo núm. 7)

L'objectualització de les dones també es reflecteix en la mesura que les figures masculines que participen en els vídeos les redueixen a les seves parts erògenes i s'hi refereixen en termes exclusivament sexuals. Seria el cas, en la mostra analitzada, de les sincronies de llavis de determinades cançons d'estils musicals com el *reggaeton* o el *trap*, de gran difusió a la xarxa social. A més, les coreografies d'aquestes cançons sovint accentuen la percepció de les dones com a objectes sexuals en escenificar-ne el contingut de la lletra:

“Arrebatao' dando vuelta' en la jeepeta (dando vuelta' en la jeepeta)

Al lao' mío tengo una rubia que tiene grande las teta' (grande las teta')

Quiere que yo se lo meta (yeah, yeah)”

(Vídeo núm. 12)

“Ésta pa' **las nena' de España** que **en el auto los cristales empañan**, eh!

Puesta pa'l misionero y la 'hazaña', su ex, lo olvidó, no lo extraña.

La de Venezuela le gusta *a capella*, pero **la de Chile** duro me lo pide”

(Vídeo núm. 6)

En més de la quarta part dels vídeos de la mostra (26,7%), amb gairebé 40 milions de visualitzacions, la reducció de les dones a objectes sexuals s'acompanya de la transmissió de missatges vexatoris i de menysteniment.

En aquests vídeos es fan servir expressions vexatòries envers les dones, com ara en fer-ne referència o adreçar-s'hi com a animals:

“Así que nada, pajarilla, aquí tienes tu hueco [assenyala un costat del llit, sobre el que està estirat, i fa un soroll amb la boca com si cridés a un animal] y aquí, el pienso [enfoca la càmera cap als seus genitals].”

(Vídeo núm. 9)

L'estereotip d'home-seductor i dona-seduïda també és present quan un *tiktoker* compon una cançó on es descriu com a “caçador” mentre que qualifica a les dones de “trofeus”:

“Entro a la disco está lleno de gatitas, estoy buscando cuál es mi favorita. Soy un cazador, todas me vigilan, mira esa nena, hoy la pongo fina. [Mou la pelvis simulant l'acte sexual.] Otro trofeo directo a mi vitrina.”

(Vídeo núm. 10)

En altres casos, són les lletres de les cançons incloses en els vídeos i interpretades pels i per les *tiktokers* les que inclouen insults envers les dones:

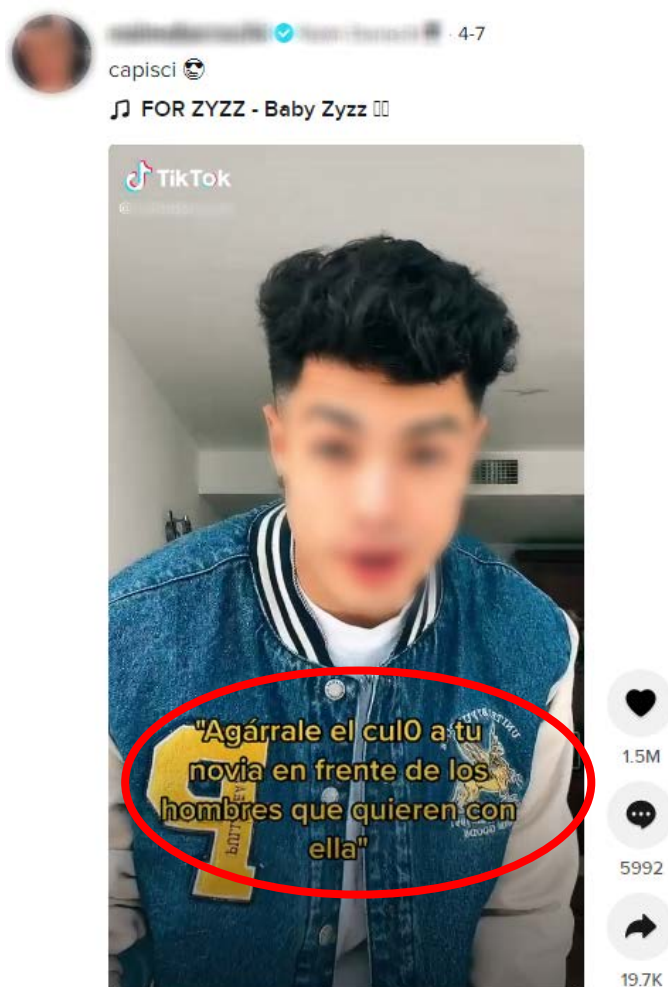
[...] tu mujer, esa **loca**. Sé.
Que lástima que tiene un culo cabrón
pero le da dos usos a la boca.
Mama y es **chota**.⁴

(Vídeo núm. 5)

⁴ Persona fluixa, pusil·lànime o amb falta d'habilitat. (Font: RAE)

El 13,3% dels vídeos seleccionats, que en conjunt registren més de 13 milions de visualitzacions, vehiculen un missatge explícit de superioritat masculina en posar de manifest una percepció de la dona com a propietat de l'home

Són continguts en què es fa referència a la parella heterosexual d'una dona com el seu amo ("¡Es mía! Sí tiene dueño ¿Cómo que no tiene dueño?") o bé s'aconsella grapejar el cos de la dona com a senyal de possessió davant d'altres homes ("Agárrale el culo a tu novia en frente de los hombres que quieren con ella"):

(Vídeo núm. 8)

En una part dels vídeos de la mostra (el 13,3%), que registren prop de 40 milions de visualitzacions, a partir de les lletres de les cançons que configuren l'àudio es transmet un model sexoafectiu basat en la dominació masculina i que normalitza la violència masclista.

Aquest model de dominació apareix vinculat, de manera simulada, amb l'ús d'armes de foc en sincronies de llavis de cançons on una veu masculina explícita que exerceix violència física envers les dones o bé les compara amb animals en un context sexual:

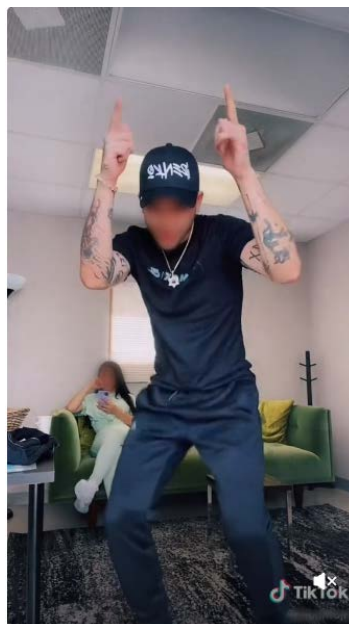
**“Cuando la azoto, suena pam, pam, pam, pam, pam
Y la' pistola' suenan pam, pam, pam, pam, pam
Tú ya conoce' el refrán, -frán, -frán, -frán, -frán
Aquí lo' que hay es muslo y pam-pam-pam-
pam-pam-pam-pam-pam-pam”**

(Vídeo núm. 14)

**“Ratatá, [so d'una metralladora] A mí no me matan, soy el matatán [...]
Y la tengo en cuatro como un animal, desacatá. Con ese culo peco le
doy tra-tra-tra”**

(Vídeo núm. 13)

A més, la coreografia que acompanya aquestes cançons sovint recrea aquesta actitud de dominació en simular l'ús d'armes de foc:

(Vídeo núm. 13)

Els vídeos detectats no només registren visualitzacions molt elevades, sinó que el mateix missatge masclista es reproduïx i es replica de manera massiva, tant dins de la xarxa social com a la resta de plataformes.

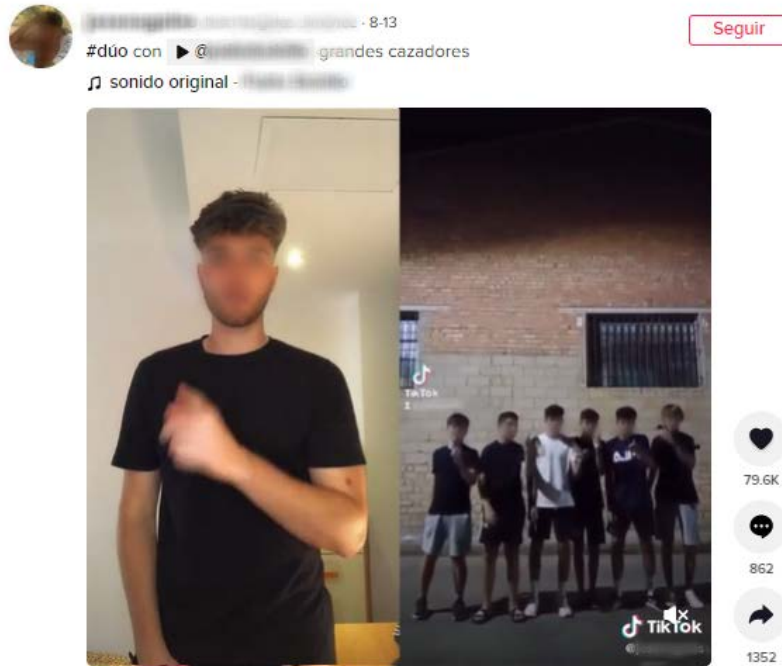
Una característica de TikTok és la facilitat de viralització dels continguts dins de la mateixa xarxa social, propiciada per una funcionalitat en les eines d'edició que permet afegir sons, diàlegs i cançons als vídeos que es publiquen. D'aquesta manera, un àudio del catàleg de la xarxa social pot ser l'origen de la creació d'un vídeo i convertir-se en tendència donant lloc a múltiples vídeos que reproduïxen o versionen el contingut original.

Com a conseqüència, és habitual la presència a la xarxa social de nombrosos vídeos difosos per diferents persones usuàries que reproduïxen les mateixes coreografies o gags o bé que fan ús d'un mateix àudio o cançó.

Una segona funcionalitat de TikTok que afavoreix la viralització dels continguts dins de la xarxa social és la que permet crear nous continguts a partir dels publicats per altres persones usuàries, els anomenats "duets".

És el cas d'un dels vídeos de la mostra, on el seu caràcter viral es fa palès quan el *tiktoker* mostra, en pantalla dividida, com un grup d'adolescents fan ús d'una cançó creada per ell que inclou missatges vexatoris envers les dones i en reproduïxen la coreografia.

La viralització de la cançó esmentada es confirma en efectuar una cerca a la xarxa social a partir del seu títol, que retorna un gran nombre de vídeos publicats per diferents persones usuàries que s'han fet ressò del contingut i que registren milions de visualitzacions.

(Vídeo núm. 10)

A més, TikTok també afavoreix la viralització dels continguts de manera externa, com evidencia la localització d'alguns dels vídeos detectats tant en els perfils dels i les *tiktokers* en altres plataformes com en els d'altres persones usuàries.

Aquesta facilitat de viralització crea fenòmens com el d'un vídeo amb més de 30 milions de visualitzacions que vincula les relacions afectivosexuals amb la violència i que registra més de 360.000 vídeos diferents dins la xarxa social que fan ús del mateix àudio.

En el vídeo, una figura masculina fa una sincronia de llavis i interpreta gestualment una cançó on se sexualitza les dones, se les compara amb animals i recrea una actitud de dominació en simular l'ús d'armes de foc.

A més, cal destacar que alguns dels vídeos que fan ús de la cançó esmentada han estat creats per altres *tiktokers* de gran popularitat i, per tant, també registren visualitzacions milionàries.

Val a dir que la pràctica de la sincronia d'aquestes cançons (i la imitació per part d'altres persones usuàries) es realitza en un context d'amplíssima difusió dels videoclip originals de les cançons utilitzades, amb audiències de desenes de milions

de persones en plataformes i xarxes socials: un dels continguts que formen part de la mostra supera els 200 milions de visualitzacions.

Així, doncs, TikTok esdevé un vehicle de continguts amb una gran capacitat de rèplica, on es presenta les dones com a objectes sexuals i sotmeses a un rol dominant masculí i, per tant, susceptibles de menyspreu i de llenguatge vexatori, sovint a partir de sincronies de determinades cançons de *reggaeton* i de *trap*. D'aquesta manera, el col·lectiu adolescent i jove, principal usuari de la xarxa social i alhora protagonista d'aquests continguts, perpetua un model de relacions afectives basat en la desigualtat i el masclisme, que contribueix a normalitzar la violència masclista en aquest àmbit.